

شماره : ۲۹۲۳۷

تاریخ : ۱۳۹۳/۰۷/۰۹

پیوست :

بسمتعالی

رئیس سازمان

سال اقتصاد و فرهنگ، با عزم ملی و مدیریت جهادی گرامی باد

معاونین محترم امور عمرانی استانداری های سراسر کشور

با سلام و احترام:

با عنایت به اهمیت فضای سبز در ارتقاء کیفیت محیط زیست شهری و لزوم توجه جدی به کلیه فاکتورهای

تاثیرگذار در فرآیند اصولی برنامه ریزی، طراحی، اجرا و نگهداری فضاهای سبز شهری به پیوست "دستورالعمل

مدیریت نگهداری و توسعه فضای سبز شهری" جهت ابلاغ به شهرهای تابعه ارسال می شود. لطفاً دستور فرمایید

اقدامات لازم جهت اجرایی نمودن دستورالعمل یاد شده معمول و نتیجه به این سازمان اعلام گردد.

هوشنگ خندان دل

بسمه تعالی

((دستورالعمل مدیریت نگهداری و توسعه فضای سبز شهری))

مقدمه:

با توجه به اهمیت فضای سبز شهری در ارتقاء کیفیت محیط زیست شهری و ارائه خدمات اجتماعی و اکولوژیکی به شهروندان، توسعه کمی و کیفی فضای سبز می‌بایست مورد توجه مدیریت شهری قرار گیرد. دستیابی به این مهم مستلزم شناسایی کلیه فاکتورهای تاثیر گذار در فرایند برنامه ریزی، طراحی، اجرا و نگهداری فضای سبز منطبق با شرایط زیست محیطی هر شهر می باشد. در این راستا رعایت ضوابط و مقررات طرح های مصوب بالادستی، مدیریت اصولی بر منابع آب و آبیاری فضای سبز، انتخاب و کاشت گونه‌های گیاهی کم نیاز و سازگار با اقلیم منطقه و نگهداری مطلوب فضاهای سبز، از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد که این دستورالعمل با هدف راهنمایی شهرداری ها کشور در موضوعات مورد اشاره در سرفصل های زیر تدوین شده است.

الف) اعمال مدیریت بر منابع آب و آبیاری فضای سبز:

- انجام مطالعات و اجرای طرح‌های جداسازی شبکه آب فضای سبز از شبکه آب شرب و تامین آب فضای سبز از منابع آب غیرقابل شرب و پساب تصفیه شده در شهرها با هماهنگی دفاتر فنی استانداری های کشور.
- پیگیری جدی در خصوص طراحی و اجرای سیستم‌های آبیاری تحت فشار (قطره‌ای، بارانی، میکرو و ...) برای افزایش راندمان آبیاری و جلوگیری از هدر رفت آب در فضای سبز شهری
- اعمال مدیریت بر زمان و شیوه آبیاری، بدین نحو که آبیاری صرفاً در هنگام شب انجام و آبرسانی با تانکر و یا کانال‌های خاکی تبدیل به سیستم‌های انتقال آب با خطوط آبرسانی گردد.
- افزایش دور آبیاری (فاصله بین دو آبیاری) با افزایش ظرفیت نگهداری آب و خاک با استفاده از کودهای دامی و آلی و سایر مواد استاندارد و همچنین انجام آبیاری عمیق و به میزان کافی.
- آموزش نیروهای آبیاری در فضای سبز و اعمال نظرات کارشناسی بر نحوه آبیاری.

ب) انتخاب و کاشت گونه های گیاهی مقاوم به خشکی و مناسب با اقلیم منطقه:

- شناسایی گونه های گیاهی با نیاز آبی کم، سازگار و مناسب با اقلیم منطقه.
- کاهش سطوح چمن کاری خصوصاً در بلوارها و حاشیه بزرگراه های سطح شهر، پارک های جنگلی و فضاهای سبز حومه شهر و توجه ویژه به افزایش احجام سبز نسبت به سطوح سبز در فضاهای سبز شهری.
- انتخاب نهال های بزرگ و قوی به هنگام خرید گونه های درختی و درختچه ای و کاشت به موقع آنها با هدف کاهش زمان نگهداری و آبیاری تا رسیدن گیاه به رشد مطلوب و کاهش خطر تخریب نهال ها در فضاهای سبز شهری.

ج) عملیات اصلاح خاک کنترل، هرس و کنترل علف های هرز:

- اصلاح خاک های سبک (شنی و شنی لومی) با استفاده از کود دامی و آلی (بیوکمپوست و ...) پوسیده به میزان کافی (حداقل یک چهارم حجم خاک) به جهت افزایش ظرفیت جذب آب خاک و جلوگیری از نفوذ عمقی آب و همچنین افزودن کود دامی و آلی پوسیده در خاک های سنگین به جهت افزایش نفوذ پذیری و تهویه مناسب خاک.
- حذف پاجوشها و تنه جوش ها در درختان در طول دوره رشد نهال ها و درختان.
- کنترل علف های هرز بطور مرتب و کامل جهت جلوگیری از اتلاف آب آبیاری و افزایش قدرت رقابت گونه های فضای سبز.

د) مدیریت توسعه فضای سبز:

- توسعه فضای سبز براساس عرصه های پیش بینی شده در طرح های توسعه شهری (هادی، جامع و تفصیلی)، منابع آب در دسترس و پیش بینی شده در مطالعات طرح جامع آبرسانی فضای سبز، منابع مالی و انسانی شهرداری و استانداردهای ابلاغی صورت گرفته و به جنبه های زیست محیطی، تفریحی و تفرجی و منظر سازی شهری فضای سبز توجه ویژه شده و از توسعه فضای سبز بدون ضابطه اجتناب گردد.
- طراحی و ایجاد کمربند سبز در اطراف مراکز جمعیتی بزرگ به منظور کاهش آلودگی هوا و ارتقاء شرایط محیطی پایدار و پیشگیری از ساخت سازه های غیر مجاز و گسترش بی رویه شهرها
- توجه جدی به تهیه طرح کاشت فضای سبز با رویکرد استفاده از گیاهان زینتی کم نیاز و مقاوم به شرایط زیست محیطی منطقه با بهره گیری از کارشناسان متخصص قبل از اجرای هرگونه فضای سبز شهری.

وزارت کشور
سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

- بکارگیری نیروهای فنی متخصص در شهرداری‌های کشور (ترجیحاً فارغ التحصیلان رشته مهندسی فضای سبز) با طی مراحل قانونی.
- شناسایی راهکارهای اجرایی جهت جلب مشارکت مردمی در حفظ و نگهداری فضای سبز در شهرها و ارائه راهکارهای تشویقی جهت توسعه فضاهای سبز خصوصی، نیمه خصوصی و فضاهای سبز عمودی و بام های سبز
- مناسب سازی پارکها و فضاهای سبز شهری (معاير، دسترسی ها و ...) برای استفاده معلولين و ساير گروه‌های آسیب‌پذير (کودکان ، سالخوردگان و ...)
- جلوگیری از تغییر کاربری‌های فضای سبز، باغات و اراضی منابع طبیعی واقع در طرح های مصوب شهری به سایر کاربری‌ها با استناد غیراصولی به مواد قانونی موجود (کمیسیون ماده ۱۲ و ۱۴ قانون زمین شهری و کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران)
- جلوگیری از تخریب فضای سبز شهری در مراحل اجرای پروژه‌های عمرانی و تعریض معابر و ساخت و سازها در شهرها
- استفاده حداکثری از پتانسیل‌های قانونی جهت جلوگیری از تخریب باغات و فضای سبز شهری
- بهینه سازی مصرف انرژی و ترویج استفاده از انرژی پاک در پارکها و فضای سبز شهری با بهره‌گیری از پتانسیل قانونی بند ز تبصره ۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۳